

NI TREBA, DA JE VISOKA GORA, LAHKO JE NIZEK GRIČEK

OGLEDOVANJE SVETEGA DANIJELA

NADA KOSTANJEVIC

Ta reč res ni planinski cilj, a ko ste delali transversalo, ste se večkrat peljali mimo cerkvice sv. Danijela v Sanaboru. In ravno tako kot mene je morda tudi vas zanimalo, kakšna je znotraj, a niste vedeli, koga vprašati za ključ.

Moja sosedka Torca (Viktorija), doma iz Sanabora, mi je pravila, da je cerkvica čudovito lepa, da je v oltarju upodobljen Danijel med Levi.

Torca je umrla, a jaz nikakor nisem prišla v Sanabor.

Moj pokojni mož je bil referent za premoženjskopravne zadeve v občini in ker je vedel, kako me zanima vipavska okolica, me je večkrat poslal po kakem manj pomembnem občinskem poslu v kakšno bližnjo vas. Tako naju je s pastorko Marijo poslal v Sanabor, ko je tja vodila še makadamska cesta. Seveda bi lepše bilo iti skozi gozd, a ker sem upala, da bom ustavila kakšen avto, sva šli skozi Vrhpolje in potem po »rajdah«, ki gredo ob rečici Beli. Ob Beli je danes blizu križišča plezalni vrtec, takrat pa ga še ni bilo. Poleti je boljši od Gradiške Ture, ker je v senci in tam ni kač, pod njim pa žubori in teče Bela in tudi če pobere »snoborsko« umazanijo, se do tja že očisti.

DVE DESETLETJI PREDAHA

Ko sva bili že blizu Zavetnikov, predmestja Sanabora, ki premorejo nekaj hiš, dva vikenda in križišče, me vpraša Marija:

»Mati, ali zvoni v Sanaboru poldne?«

»Seveda zvoni!«

»Ali zvoni tudi večno uro?«

»Seveda, če kak Sanaborec umre!«

Ravno tisti hip je doli v Vipavi povozilo enega Sanaborca, kakor sva zvečer izvedeli.

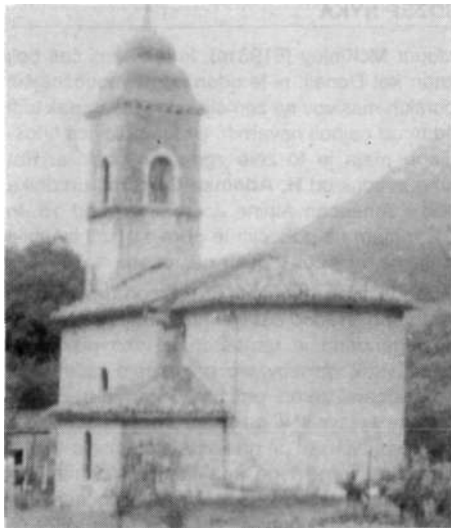
»Mati, ali bova videli sanaborsko cerkev?«

»Seveda, saj gremo po opravih k cerkvnikovemu bratu.«

Pokazala sem ji, kod se gre na Col po cesti, kod po bližnjici. Pokazala sem ji Višnje in Podkraj, cesto, ki gre proti Nanosu.

Ker je cerkvica stran od ceste, sva najprej šli k cerkvnikovemu bratu po opravih. In tam sva dobili cerkvnika - s povito glavo in razpraskan obrazom. Živino je napajal, se vsedel na rob korita, zavrtelo se mu je v glavi in je padel ter se krepko poškodoval.

Ne spominjam se, ali sva opravili, za kar so naju poslali, ali ne. Cerkve sv. Danijela potem še dolgih 20 let nisem videla od znotraj. Lani sredi oktobra pa sem oblekla trenirko, vzela s seboj knjigo o gobah in torbo, v katero bi z malo

Sveti Danijel v Sanaboru, v ozadju Kovk
Foto: Gregor Kostanjevic

dobre volje zlezel kakšen suh človek, in se podala po »ta novi« gozdni cesti nad Vrhpoljem, dokler ta gozdna cesta ne crkne. Pred tem sem šla mimo nekaj lepih jas, na katerih sem dobila pet mini gobic, ki jim ne vem ne imena in ne porekla.

Nato pridem do simpatičnega travnika, na katerem je lovska preža. Tu srečam dva mulca, vsakega z veliko in zelo prazno vrečo. Zaupata mi, da sta našla eno celo gobo doslej, a si je nista upala pobrati, ker ne vesta, če je dobra.

Tu se borovna neha in se začnejo Guršče in Kraji. Borovna je bolj proti jugozahodu, proti severovzhodu in sanaborski kotlini pa je bolj listnat gozd.

V TRENIRKAH NA ŽEGNANJE

Borovna ima burno zgodovino. Nekoč je bila tu goličava, kjer so se pasle ovce. Danes bi v Vipavi že še našel kakšno kozo, ovac pa ne več. Borovno so nasadili z bori za stare Avstrije. Sadili so jo reveži, ki so potrebovali občinsko dovoljenje za poroko. Če je vsadil toliko borov, se je lahko oženil, saj je nekaj koristi naredil, tudi če bi potem družino morala živeti občina.

Prišla sem po Krajski poti na oni ovinek nanoške ceste, s katerega je lep razgled na kotlino, v kateri je Sanabor, in na nasproti ležeče gorske vasi. Ker je z Javornika videti morje, pravijo, da je od tam kralj Albuin prvič zagledal Jadran. Cesto na Nanos je gradila italijanska

vojska in so zato na skalo postavili spominsko ploščo. Nekdo jo je premazal. Le čemu? Saj je cesta prinesla dosti dobrega v te kraje, a v nanoško bitko so šli okupatorji po drugi poti.

Tu sem ob cesti videla smrečje. Saj res, fantiča sta mi povedala, da bodo danes v Sanaboru žegnali zvonove... Malo sem pogledala svojo ne preveč čisto trenirko, svojo torbo, po kateri se je valjalo nekaj gobic, si mislila »korajža velja« ter se po cesti spustila v sanaborsko vas.

Moja prijateljica Pavla je mislila, da jo bo kap, ko me je zagledala v prelepi opravi, a mi je vendar rekla: »Veste kaj, do posvetitve zvonov je še pol ure, vsedite se v cerkveno klop, nihče ne bo videl, kako ste oblečeni...«

Šla sem mimo edinega kozolca v Vipavski dolini, pod tistim gričem, na katerem je nekaj starih francoskih utrd, šla mimo znamenja, ki je čudovito lepo, in se zmuznila v končno tudi meni odprto cerkev. Pred njo sta bila oba lepo okrašena zvonova in nekaj kladiv za pritrkavanje. Ker so se ljudje že začeli zbirati, sem raje smuknila noter. Velika sem in mi zgornjega dela trenirke ni uspelo skriti, toda vsaj hlač in superg ni bilo videti.

Ogledala sem si res lepo oltarno sliko Danijela med levi. Za sliko pa so tri freske: Mojzes, David in Elija, ki mu krokar nosi hrano. Cerkev se imenuje Sv. Danijel ob jezeru, saj je po izročilu bilo tu jezero in si je šele potem rečica Bela utrla pot in je jezero odteklo. Pokopališče je polno lepih spomenikov, kot so jih polna vsa moderna pokopališča. Pravijo pa, da je to eno od najstarejših pokopališč v Vipavski dolini in so nanj pokopavali pokojnike celo iz Črnič.

Med posvetitvijo zvonov in med mašo sem se tiščala v klopi, kolikor sem le mogla. Cerkev je majhna, gneča velika, in tako upam, da sem šla mimo neopazno.

RESNICA PRIDE NA DAN

Toda ko je bilo maše konec, nas je gospod **škof Pirih** povabil k ofru za še ne povsem plačane zvonove...

Denar vedno nosim s seboj, rejenca pravita - »ne vpelji nas v skušnjava, imej solde s seboj, jih vsaj zapravili ne bomo.« Tako sem tudi jaz v vsem sijaju svoje umazane in prevelike trenirke ter pošvedranih telovadnih copat stopila pred nasmejan obraz našega škofa. Vsakemu je dal roko, seveda tudi meni, ko sem položila dar v košarico. Ko pa me je zagledal, se je še bolj nasmejal. Najbrž sva oba pomislila isto: meni bi pristajala kikka, njemu pa hlače, a kaj, ko je bilo ravno obratno...

Po maši so nekateri Sanaborci začeli s kladivi tolči po zvonovih, drugi pa ponujati sladko pecivo in tradicionalno kisko sanaborsko vino ter vročo in okusno kavo.

Tako sem videla Danijela tudi od znotraj in še njega dala v svojo zbirko ogledanih cerkva.

Kdo je podrl kapelico?

V »Delu« z dne 24. septembra na 10. strani pod naslovom »Na Triglavu ni zvonov želja« avtor **Ivan Sivec** med drugim piše o porušenju kapelice na Kredarici: »Madež, ki si ga je **oblast** privoščila leta 1952, ko je **porušila** Aljaževo kapelico na Kredarici...«

Ta navedba ni točna in ni resnična. Tega ni storila tedanja oblast, pač pa je bilo to vsega obsojanja vredno dejanje posameznika. To je raziskal in ugotavljal duhovnik - domačin iz Zg. Radovne, ki o tem pod psevdonimom piše v izseljeniškem argentinskem koledarju 1977 ob 50-letnici smrti triglavskega župnika **Jakoba Aljaža** na strani 93 in 94:

»Že takoj po tistem dnevu, ko je prišla v dolino novica, da kapelice ni več, je bilo popolnoma jasno, kje je iskati krivce. Kasnejše povpraševanje in osebno zanimanje me je privedlo do zaključka, **da krivda ne leži na tedanjih družbenih organizacijah ter da ni osnove, da bi le-te dale kakšen namig ali podporo za storjeno dejanje**; zato drži moja trditev, da je kapelica postala zgolj **žrtev središnih ciljev človeka**, ki je menil, da se s tem dejanjem lahko osebno okoristi in pri družbi rehabiliti-

... - "

dr. Miha Potočnik

100 let ceste v Solčavo in 70 let v Logarsko dolino

K članku »Komu spomenik v Solčavi?« v PV št. 10/92 izpod peresa **Franca Ježovnika** je res potrebno še nekaj dodati. V obravnavanem članku, ki je bil prej objavljen v Savinjskih novicah, sem hotel le opozoriti na stoletnico odprtja Solčave in 70-letnico Logarske doline s Savinjsko dolino, to je s Slovenijo. K naštetim zaslužnim možem je seveda prišteti tudi **Miloša Šmida**, čigar ime je v članku žal izostalo, to pa zato, ker sem prvotni članek v S. N. na zahtevo uredništva moral skrajšati na minimum, in to seveda v škodo stvari. Tako je izostalo ime župnika Šmida, poudarek na zaslugah Savinjske podružnice SPD in Žalca ter še marsikaj. Ponovno tu poudarjam pomen ceste in truda vseh, ki so si za odprtje Savinjskih gora in dolin toliko prizadevali.

Težko si sedaj predstavljamo, kako je bilo pred letom 1895 težko priti v Solčavo ali iz nje v Savinjsko dolino. V Vratih, to je v soteski pri Iglji, je bil prehod le peš zadaj za Iglo skozi dober meter široko špranjo, z vozilom pa po strugi Savinje le ob nizkem vodostaju, sicer pa ne. Zaradi požiga Solčave v letu 1944 je ostalo